

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

**Матеріали всеукраїнської науково-
практичної конференції викладачів
та фахівців-практиків**

ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

**XI Всеукраїнської науково-
практичної конференції курсантів,
студентів, аспірантів та ад'юнктів**

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Львів - 2021

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ ТА
ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*Всеукраїнської
науково-практичної конференції
викладачів та фахівців-практиків*

ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

та
*XI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
курсантів, студентів, аспірантів та
ад'юнктів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Львів – 2021

Голова:	Андрій КУЗИК – проректор з науково-дослідної роботи ЛДУБЖД, д.с.-г.н., професор Олександр АЗЮКОВСЬКИЙ – перший проректор Національного технічного університету "Дніпровська політехніка"(НТУ «ДП»), кандидат технічних наук, професор.
Заступники голови:	Василь ПОПОВИЧ – начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, доктор технічних наук, професор; Дмитро МАТВІЙЧУК – головний редактор науково-виробничого журналу «Охорона праці»; Василь ГОЛНЬКО – завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; Василь КОВАЛИШИН – завідувач кафедри ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій ЛДУБЖД, доктор технічних наук, професор. Наталія БОРОДІНА – професор кафедри технології навчання, охорони праці та дизайну БІНПО, доктор технічних наук, старший науковий співробітник; Орислава ГОРНОСТАЙ – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; Ярослав ІЛЬЧИШИН – викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат педагогічних наук. Марта ЛАБАЧ – завідувач кафедри українознавства, кандидат філологічних наук, доцент; Володимир МАРИЧ – старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук; Ольга МЕНЬШИКОВА – заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, кандидат фізико-математичних наук, доцент; Олександр МІРУС – завідувач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат хімічних наук, доцент; Оксана СТАНІСЛАВЧУК – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; Галина ТЕЛЕГІНА – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат медичних наук, доцент; Інга УРЯДНІКОВА – доцент кафедри технології навчання, охорони праці та дизайну БІНПО, кандидат технічних наук, доцент; Сергій ЧЕБЕРЯЧКО – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; Олена ЯВОРСЬКА – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», кандидат технічних наук, доцент.
Члени оргкомітету:	

**ОРГАНІЗАТОРИ
ТА ВИДАВЦІ**

Львівський державний університет безпеки
життєдіяльності

Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Науково–виробничий журнал «Охорона праці»

**Друк на різнографі
Технічний редактор,
комп'ютерна верстка
та відповідальний за друк**

Назарій ПЕТРОЛЮК

Микола Фльорко

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони:

(032) 233-24-79,
тел/факс 233-00-88

«Охорона праці: Освіта і практика», «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці»: Зб. наук. праць Всеукраїнської науково–практичної конференції викладачів та фахівців–практиків та XI Всеукраїнської науково–практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів – Львів: ЛДУ БЖД, 2021. – 251 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами Всеукраїнської науково–практичної конференції викладачів та фахівців–практиків «Охорона праці: освіта і практика» та XI Всеукраїнської науково–практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці».

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

Секція 1. «ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА»

Перспективи розвитку напрямку “Охорона праці” в сфері освіти
Діджиталізація освітнього процесу та інформаційного простору за напрямом «Охорона праці»
Інтерактивні методи навчання при викладанні дисциплін за напрямом «Охорона праці»
Формування ризик–орієнтованого мислення у здобувачів освіти та у працівників підприємств
системи управління охороною праці.
Оцінка ризиків
Практичний досвід з охорони праці на підприємствах

Секція 2. «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Стан і перспективи удосконалення системи управління та нагляду за охороною праці і промислового безпекою
Профілактика виробничого травматизму
Технології контролю і захисту від шкідливих і небезпечних виробничих та екологічних чинників
Забезпечення безпеки і гігієни праці у підрозділах силових та спеціальних структур
Новітні інформаційні технології як інструмент підвищення рівня промислової безпеки
Культура та психологія праці
Математичні моделі в охороні праці

© ЛДУ БЖД, 2021

Здано в набір 14.04.2021. Підписано до друку
21.04.2021. Формат 60x84^{1/3}. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 15,5.

Гарнітура Times New Roman.

Друк на різнографі. Наклад: 100 прим.

Друк: ЛДУ БЖД

вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.

ldubzh.lviv@mns.gov.ua

За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів посилення на збірник обов'язкове.

Васильєв І.О., Пруський А.В., Тищенко В.О., Голубець І.М. СТИМУЛЮВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ ТРАВМУВАННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ	50
Винницький Б. В., Мірус О-З, Л. ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ПРОФСПІЛКАМИ	52
Гнєшєв В.О. ПРО ВАЖЛИВІСТЬ БЕЗПОМИЛКОВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ РИЗИК-ОРІЄНТОВНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА І ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ	55
Кукота О.О., Тарасов В.Ю. АНАЛІЗ ПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧНОСТІ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	57
Мороз М. О., Михайлова Є. О. РИЗИК ПРОФЕСІЙНОЇ ЗАХВОРЮВАНOSTІ РОБІТНИКІВ, ЯК НАСЛІДОК НЕДОСКОНАЛОГО РІВНЯ ЗАХИСТУ ВІД ВПЛИВУ ВИРОБНИЧИХ ЧИННИКІВ	60
Пищикова О.В., Янова Л.О., Сахно С.І. БАЗОВІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ГІРНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	63
Решетняк В.С. АНАЛІЗ КОНТЕКСТУ ОРГАНІЗАЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ SWOT-АНАЛІЗУ	65
Сагайдак І.С., Чорна Т.М. ВИРОБНИЧИЙ ТРАВМАТИЗМ В УКРАЇНІ: ДИНАМІКА ТА ОСНОВНІ ПРИЧИНИ	67
Слободяник Н. С., Станіславчук О. В. КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ, ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СУОП В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	69
Третьяков О. В., Гармаш Б. К., Григор'єва Є. С. РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТОПОГРАФІЧНОГО МЕТОДУ ПРОГНОЗУВАННЯ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ	71
Фесенко О.О., Лисюк В.М., Неменуца С.М. ВДОСКОНАЛЕННЯ СУОП В СУЧАСНИХ УМОВАХ	75
Харчук А. І., Купчак М. Я. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНИХ ОГЛЯДІВ ПРАЦІВНИКІВ	77

пу://<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text/>.

3. Наказ МНС України від 7.05.2007 № 312 «Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України ДСНС України.» [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://www.dsns.gov.ua/files/2019/2/14/321/PRAVIL_Ohor-Pr_MNS.pdf

4. Постанова Кабінету Міністрів України № 337 від 17 квітня 2019 року «Про затвердження Порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-2001-%D0%BF#Text>”

5. Постанова Кабінету Міністрів України № 270 від 22 березня 2001 року “Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-2001-%D0%BF#Text>

6. Наказ МНС України від 18.08.2006 № 540 «Про затвердження інструкції про порядок розслідування, ведення обліку нещасних випадків в органах і підрозділах МНС». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1106-06#Text>

УДК 349.2

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ПРОФСПІЛКАМИ

¹Винницький Б.В., Головний інспектор з питань охорони праці

²Мірус О.-З. Л., к.х.н., завідувач кафедри промислової безпеки та охорони праці

¹Об'єднання профспілок Львівщини

²Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Свою повсякденну роботу щодо соціально-економічного захисту та дотримання законодавства про працю профспілки здійснюють у відповідності до статей 247, 248, 259 Кодексу законів про працю України, статей 21, 38, 40 Закону України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” від 15.09.1999 року № 1045-XIV та статті 41 Закону України “Про охорону праці” від 14.10.1992 року № 2694-XII.

Згідно частини сьомої ст. 21 Закону України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” профспілки здійснюють громадський контроль за виплатою заробітної плати, додержанням законодавства про працю та про охорону праці, створенням безпечних і нешкідливих умов праці,

належних виробничих та санітарно-побутових умов, забезпеченням працівників спецодягом, спецвзуттям, іншими засобами індивідуального та колективного захисту.

Відповідно до чинного законодавства (ст.ст. 38 і 40 Закону “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” та ст. 248 Кодексу законів про працю України) повноваженнями стосовно здійснення громадського контролю за виконанням роботодавцем законодавства про працю та про охорону праці, за забезпеченням дотримання на підприємстві, в установі та організації безпечних та нешкідливих умов праці, виробничої санітарії, правильним застосуванням установлених умов оплати праці наділені члени виборних органів профспілок (в т.ч. первинної профспілкової організації, вищестоячого профспілкового органу), їх об’єднань, а також повноважні представники цих органів, які мають право:

- 1) безперешкодно відвідувати та оглядати місця роботи на підприємстві, в установі, організації, де працюють члени профспілки;
- 2) вимагати і одержувати від роботодавця, іншої посадової особи відповідні документи, відомості та пояснення, що стосуються умов праці, виконання колективних договорів та угод, додержання законодавства про працю та соціально-економічних прав працівників;
- 3) безпосередньо звертатися з профспілкових питань усно або письмово до роботодавця, посадових осіб;

Громадський контроль здійснюється профспілками шляхом поточного й планового контролю. Поточний громадський контроль здійснюється постійно під час виконання профспілками своїх функцій. Планові заходи громадського контролю проводяться відповідно до плану роботи профспілкової організації. Для проведення громадського контролю застосовуються такі форми, як перевірка (планова, позапланова, тематична), використання інформації, отриманої під час особистого прийому та під час розгляду письмових звернень членів профспілки, а також після аналізу дотримання умов колективного договору й трудових договорів працівників тощо.

Основними видами громадського контролю є контроль:

- 1) за виплатою заробітної плати;
- 2) за дотриманням законодавства про працю та охорону праці;
- 3) за створенням безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих та соціально-побутових умов;
- 4) за забезпеченням працівників спецодягом, спецвзуттям, іншими засобами індивідуального захисту.

Як вже зазначалося вище, перевірки дотримання вимог чинного законодавства про працю та законодавства про охорону праці можуть здійснювати:

- виборні органи профспілки із залученням профспілкового активу;

- комісії профкому (приміром, із питань захисту трудових, соціально-економічних прав і законних інтересів членів профспілки тощо);
- громадські інспектори, обрані на профспілкових зборах тощо.

Виборний орган профспілки може залучити до здійснення заходів громадського контролю правових інспекторів праці ФПО, які наділені відповідними повноваженнями та мають спеціальну підготовку.

Виборний орган профспілки має вжити всіх передбачених законодавством заходів, зокрема:

- у разі виявлення загрози життю або здоров'ю працівників – вимагати від керівництва негайного припинення робіт на робочих місцях, виробничих дільницях та інших структурних підрозділах чи на підприємстві загалом;
- подавати роботодавцям, органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування подання про усунення порушень законодавства про працю (вони є обов'язковими для розгляду);
- відповідно до статті 45 Кодексу законів про працю України ініціювати розірвання трудового договору з керівником підприємства (дане повноваження віднесене до компетенції виборного органу первинної профспілкової організації);
- ініціювати розгляд вимог про усунення порушення законодавства на загальних зборах (конференції) трудового колективу з метою вирішення розбіжностей у рамках колективного трудового спору;
- інформувати про факти порушень вищий профспілковий орган і залучати його до вирішення проблеми;
- інформувати про факти порушень державну інспекцію України з питань праці та її територіальні підрозділи на місцях;
- інформувати про факти порушень відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування;
- звертатися до органів прокуратури для вжиття заходів прокурорського реагування;
- звертатися до суду для оскарження дій чи бездіяльності посадових осіб, а також із вимогою про спонукання до виконання зобов'язань тощо.

За порушення законодавства про працю передбачена дисциплінарна, матеріальна, адміністративна та кримінальна відповідальність.

Дисциплінарна відповідальність полягає у застосуванні дисциплінарних стягнень (догана, звільнення).

У разі недотримання вимог чинного законодавства – порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці, ухилення від участі в переговорах щодо укладення, зміни або доповнення колективного догово-

ру, виконання колективного договору тощо винні особи можуть бути притягнені до адміністративної відповідальності (статті 41, 41-1, 41-2, 41-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення). Водночас, за перешкоджання законній діяльності професійних спілок, порушення трудових прав громадян, законодавства про працю і охорону праці, визнаних законодавством суспільно небезпечними, встановлена кримінальна відповідальність (статті 170, 172-175 Кримінального кодексу України).

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю України.
2. Закон України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" від 15.09.1999 року № 1045-XIV.
3. Закон України "Про охорону праці" від 14.10.1992 року № 2694-XII.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
5. Кримінальний кодекс України.

УДК 378.147

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ БЕЗПОМИЛКОВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ РИЗИК-ОРІЄНТОВНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА І ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ

Гусушев В.О., к.т.н., доцент, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності

Національний університет водного господарства та природокористування

Обраний європейський вектор розвитку України зобов'язує наші підприємства, організації та установи вживати дієвих заходів щодо зменшення кількості виробничих аварій і зниження рівня виробничого травматизму. Важливим інструментом для досягнення декларованого результату є запровадження ризик-орієнтованого підходу до охорони праці та промислової безпеки. Цей підхід передбачає три етапи: ідентифікацію факторів ризику, оцінку рівня їх небезпечності та управління ними шляхом вжиття інженерних та організаційних заходів для усунення чи мінімізації дієвості виявлених ризиків.

Незважаючи на створену нормативно-правову і методичну базу [2], практичне застосування ризик-орієнтованого підходу викликає певні труднощі вже на першому етапі – при ідентифікації ризиків. Приміром, для по-